hiljemini Vaida-Aruvalla v.-k. 1903—07, Tall. l.-k. 1908—12, seals. 2-a. pedag. kurs. 1912/13, Tartu õp.-inst. 1914—18, mil selle lõpetas; õiendas eksternina küpsuseksami Petrogradis 1917; õppis Tartu ülik. matem.-loodusteadusk. 1917—24, mil selle lõpetas. — Kehra v.-k. õp. Harjum. 1913/14; Tall. keskk-ide õp. 1918/19; võttis osa E. Vabadussõjast 1919; H. Treffneri gümn. loodusloo õp. 1919—26; Tartu ülik. zooloogia-inst. noor. assist. k. t. 1921; kirjastus-osaüh. „Loodus" asutajaid ja juh. Tartus 1920. a-st, ühtlasi ajakirja „Raamatu Teataja" ja kirjandusl. tutvustuslehe „Kirjanduslikke Uudiseid" toimetaja 1927. a-st. — Tegev olnud Loodusuurijate S-is, kaitseliidus Tartu II malevk. juh. l-na ja propagandapealikuna, Tartu Ühisklubi juh-s j. m.; osaüh. „K. Mattieseni trükikoda" asut. ja juh. l. 1929. a-st; kirjastus-osaüh. „Nool" asut. ja juh. l. 1929. a-st. — Avaldanud õpperaamatud: *Lühike ülevaade taimekogude korraldamisest* (1920), *Praktilised tööd botaanikas* (1922), koos L. Mahlstein'iga *Elus loodus* (1920, IV tr. 1922), koos P. Kogermann'i ja L. Mahlstein'iga *Loodusõpetus* IV—VI õppeaastale (1922—24, IV, osalt V tr. 1927—29), peale selle artikleid ajakirjanduses; tõlkinud koos A. Vaga'ga J. Wagner'i *Zooloogia õpperaamatu keskk-idele* I—II (1921, II tr. 1923—24). — Alal. asuk.: Tartu.

MÄNNIK, Villem, põllundustegelane. Sünd. 30. III 1886 Laane-Suki t. Viljandi v. Viljandim.; vanemad — talupidajad Märt M. ja Ann (Kalam); vallaline. — Õppis Viljandi v. Kutsari k. 1894—97, V. klk.-k. 1897—1900, V. l.-k. 1900—02, Gori-Gorki põllutöökeskk. Venemaal 1902—07, Vene põllutöömin-mi stipendiaadina Bonn-Poppelsdorfi põllumajandusl. akad-s Saksamaal 1908—10; spetsialiseerus sookultuuri alal Bremeni sooparand. katsejaamas. — Soo- ja heinamaade paranduse vanem instr. Novgorodi kub. 1912—14; maailmasõjas 1914—18; E. Vabadussõjas 1918—20; Vabadusristi kavaler; E. Aleksandri põllutöökeskk. eriainete õp. 1920. a-st; sama k. dir. 1926. a-st. — Alal. asuk.: Olustvere m.

MÄNS, Julius *Bernhard,* kirjastustegelane. Sünd. 27. VII 1871 Emmaste v. Hiiumaal; vanemad — v.-kirjutaja, õp. ja köster-organist Juhan M. ja Leena (Kreemann); abielus Emilie Bekman'iga 1897. a-st. — Õppis Tall. elementaark. ja kreisk. 1885—90; täiendunud eraviisil. — „Oleviku" toimetuses Tartus 1890; Ühtri külak. õp. Hiiumaal 1890—92; „Valguse" toimetuses Tall-s 1892—98; tegev ehitustöödel „Dvigateli" vabrikus ja iseseisvalt 1898—99; teotses tõlkijana ajalehtedele ja kirjastustele 1899—1905; omandas A. Busch'ilt „E. Postimehe", mida koos J. Sitska'ga välja andis kuni selle lehe sulgemiseni; G. E. Luiga toimetusel ilmunud ajalehe „Koit" väljaandja kuni 1908; Tall. E. Kirjastus-Üh-se asutajaid ja ärijuht 1908—19 ja 1924. a-st, ühtlasi „Pvl.", „Aja" ja „Koidu" nimeline väljaandja, vahel ka vastut. toimetaja; võttis osa E. Vabadussõjast 1918—19; kaubamaja „Atlas" asut. ja juh. 1920. a-st mõnd aega. — Olnud juhtivalt tegev mitmes s-is; Tall. E. Kirjastus-Üh-se juh. l.; tõlkinud rohkesti jutte, romaane ja näidendeid. — Alal. asuk.: Tall.

† 1935

MÄRTIN, August Heinrich, käsitööline. Sünd. 9. IV 1880 Miku veskil Sootaga v. Tartum. mölder Ado M. pojana; abielus Emilie Kaasik'uga kuni 1924 (†). — Õppis Tartus saksa erak. ja linna-algk., Lähte vene klk.-k., mille lõpetas 1894. — Tisler Lähtel. — Olnud tegev kohal. koorides 1898. a-st; l.- ja m.-s-i „Põhjala" asutajaid ja kauaaegne kirjatoim. 1904. a-st; muusika-s-i „Põhjala" esim. j. m.; tegev vallaomavalitsuses. — Teinud kaastööd ajalehtedele. — Alal. asuk.: Lähte, Sootaga v.

MÄRTSON, Johannes, omavalitsustegelane. Sünd. 25. VIII 1868 Lõve karjamõisas Valgam.; vanemad — karjamõisarentnik ja taluomanik Juhan M. ja Liis (Liiv); abielus Mary Kuppitz'iga 1893. a-st. — Õppis Viljandis Fr. Kuhlbars'i algk., Tartu l.-k. ja kreisk.; apteegi õpil. Peterburis ja Tartus; õppis rohuteadust Tartu ülik. 1891—93, mil lõpetas selle proviisori kutsega. — Tõrva apteegi rentnik 1893—98; majaomanik Valgas 1900—17; majaomanik Tartus 1917. a-st. — Olnud Tõrva tuletõrje s-i esim.; Valga linnapea 1902—17, ühtlasi vaeslastekohtu esim., Võnnu-Valga rahukohtukogu aurahukohtunik, „Säde" s-i ja mitm. rahaasutiste asutajaid ja juh. l.; Valga Peetri kiriku eestseisja; Tartu